

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 ft — kr. Negyedévre 1 ft 50 kr.
Félévre 2, 50, Egy szám ára 12 kr.

Különbözteti az év folytat minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasabos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknek árszámolása adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-ÚTCZA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 186. SZ.

Helygádj minden beiktalásért 30 kr.

Egy jó alkalom.

Olvasva a budapesti és marosvásárhelyi kir. főügyeseknek az igazságügyi miniszteriumhoz intézett terjedelmes jelentését, mely a felső felügyeletük alá tartozó törvényszéki és járásbíróági fogházaknak 1872-től 1886-ig, tehát tizenöt évi időszakra kiterjedő összes viszonyait felöleli, és pontos statisztikai adatok közlése mellett beható kritika alá veszi: önkénytelenül is fel fog tűnni mindenkinek a fogházi helyiségeket és azoknak berendezését tárgyazó 5-ik pontban foglalt azon szomorú adat, hogy a 67 ügyészségi fogházban, egyenként 19 köbméternyi légtér számítva, csak 6696 ember volna ugyan elhelyezhető, azonban az utóbbi évek átlaga szerint 9370 foglyot, tehát 2674-el többet kellett oda besorozítani, mint amennyi ott a mostaninál bővebb és jobb élelmezés, és nagyobb mérvű munkáltatás mellett elhelyezhető volna. A jelentésben továbbá feltűnik a fogházak túltömöttségének egyik okául feleltett azon körülmény is, hogy az országos fogházak elégtelensége miatt a büntető codex szabványainak ellenére évenként mintegy 2000 fegyenc nem fogházban, hanem ügyészségi fogházban szenved el büntetését, mely bajon. — úgy mond a jelentés. — csak 2—3 fogház építése által lehetne segíteni.

Az 1887-ik évi 8. t. cz. elrendelvény, hogy a kir. bíróságok ítéletei alapján befolyó pénzbüntetések $\frac{1}{4}$ része, — évenként mintegy 157,000 ft. — ezenül fogházak, börtönök, államfogház és fegyházak felállítására lesz fordítandó, biztosnak lehet tekinteni, hogy az államkincstár néhány év múlva kellő pénzalappal fog rendelkezni arra nézve, hogy a törvény intézkedésének megfelelőleg néhány letartóztatási intézet, még pedig az égető szükségnek megfelelőleg, első sorban is egy vagy két fogház fog felállítani.

A most működésben levő fogházak mint Vác. Lipótvár, Illova, Mária-

Nostra, Sopron, Munkács és Szamos-Újvár oly szerencsétlen geographiai fekvéssel bírnak, hogy azokból az országnak alsó felére, Királyhágótól az osztrák tartományokig, egy sem jutott, minek folytán nemcsak a rabszállítások okoznak az államkincstárnak tetemes kiadást, és a rabkísérő közegeknek fölösleges idő- s munkavesztését, hanem a kiszabadult fegyenczek munkakeresménye a polgári életbe való visszalépés nagy hátrányára legtöbbször felémészte lesz a hazautazás költségei által, és a közvetítő intézetek felállításai a hegyes felvidék alkalmatlan terepviszonyai, és a nagy távolságok miatt számos nehézségekbe fog ütközni.

E jelzett körülmények minden bizonynyal oda fogják kényszeríteni a végrehajtott hatalmat, hogy a felépítendő első és második fogházat az alföldön helyezze el.

Ez volna azon jó alkalom, melyet városunk érdekében, hogy t. i. a fogházak itt építessék fel, minden áron, és már most meg kellene ragadnunk!

Köztudomású ugyan, hogy a városi pénztár a rohamos kulturális haladás követelményei által szerfelett igénybe van véve, és nálunk a városház, kórház, színház, fürdőház, tornacsarnok stb. felépítése égető szükségnek tekintendő; de ha nem akarjuk hogy szerény városunk, az állam által mindenben kegyelt Budapest és Szeged, mint két emporialis hely közé beekelt község, jelentőségében mind inkább alászálljon: állami támogatás hiányában kénytelenek vagyunk egyedül önmagunkra támaszkodni, és részben pénzerőnk aránylagos beosztása mellett, részben pedig áldozatokkal is, forgalmunknak és jelentőségünknek emelése végett városunkban minél több kulturális intézményt megteremteni. Az ipar és kereskedelem, részben geographiai fekvésünk, részben lakosságunk foglalkozása módja miatt városunkban fényes jövőt nem várhat: tehát az elhaladásban oly irányt kell választanunk, milyent a viszonyok megengednek!

Ezek után jogosan felmerül azon kérdés, hogy mily előny származik városunkra egy fegyház felépítéséből, és azon előnyért mai viszonyaink közt mekkora áldozatot lehetne hoznunk!

Eltekintve a fegyháznak legalább $\frac{1}{4}$ millió frtra menő építkezési és felszerelési költségétől, mely összeg, legalább részben, a helybeli lakosság kezébe fog jutni, első helyen figyelmet érdemel a fegyháznak évi rendes kiadása, mely kizárólag a helybeli termelők s közvetítők közt fog forgalomba hozatni. És pedig: a kezelő s felügyelő személyzet, mely áll egy igazgató, ellenőr, gondnok, 3 írnok, orvos, 2 tanító, 4 lelkész, őrpáncsnok, 4 őrmester, s 50 vagy 60 fegyházbőrből, évenként mintegy 25,000 frttal van díjazva; a fegyenczek élelmezési, ruházati s egyéb ellátási költsége, 600 főnyi létszám mellett mintegy 75,000 frtra fog rúgni, mely két tételnél előáll 100,000 frt évi rendes kiadás egészen a helybeli piacznak fog hasznára esni. Nem kis előnynek tekinthető azon biztos kilátás sem, hogy a fegyházi személyzet tagjai, közel 70 en, kezdetben túlnyomóan, később valószínűleg kizárólag a helybeli polgárok sorából fognak alkalmaztatni, mi talál jelentékeny számú egyén nyerend keresiforrást.

Figyelmet érdemel továbbá azon körülmény, hogy a fegyház rendelkezésénél fogva folytonos rabszállítást, idegeneknek és a fegyenczek hozzátartozóinak látogatását vonja maga után, e folytonos forgalom a város élénkiségének, s a piaci fogyasztásnak szinte hasznára fog válni.

A fegyencz ipar, valamint másol, úgy itt sem fog a helybeli iparral versenyezhetni, sőt kizárólag csak oly ipar nem fog a fegyházban meghonosíthatni, mely a helybeli iparosok által alig, vagy éppen nem üzemel. E tekintetben tehát az aggályok jogosultak.

Ezen elősorolt előnyök nézetem szerint megérdemlik, hogy azokért a városi közönség némi áldozatot hozzon.

Ily áldozat volna első sorban a fegyházhoz szükségeslendő teleknek, 50 vagy 100 holdnak ingyen felajánlása. E telek az előnyös közlekedés szempontjából legelőszerűbben a vaspálya közelében volna kijelölendő, hol a szükséges földterület, jobboldán művelhetlen régi szőlők, kisajátítandók volnának. — Múthogy azonban e kisajátítás a városi pénztár mai helyzete mellett alig volna elviselhető, alkalmas helyül kijelölhető volna a Rudolf lak-tanya szomszédságában, az izsáki út baloldali fekvő terület is, mely városi tulajdon, és jövedelmet alig nyújtó közbudgyon levén, annak átadása érzhető költséget nem okozna. Ez utóbbi helynek kijelölése nemcsak azért tekinthető előnyösnek, mert a fegyenczek munkacereje a vályoggyődröket csakhamar elegetyenné, és termékeny kerti földekké átváltoztatná; hanem mert újabb terület felajánlása mellett egy később felállítandó közvetítő vagy javító-intézetnek elhelyezésére is igen alkalmas volna.

Ha a városi közönség az ingyen földterület mellé még néhány millió téglát is felajánlana, melynek fokozatos előállításra a városi pénztárt alig észrevehetőleg terhelné meg, és ha a hatóság az ekként formulázott ajánlatot a magas kormányának ideje korán, ne hogy mások megelőzzenek, tudomására hozná: azt hiszem, nem volna nehéz a kedvező elhatározást sem a kormánytól, sem a törvényhozásnál kieszközölni.

A gyümölcsstermelés.

Annnyira nevezetes részét teszi az ember táplálékának a gyümölcs, hogy vannak a föld kerekén tájak, hol a lakosság csaknem kizárólag gyümölcsésvére szorul, oly nehezen juthat hozzá egyéb harapni valóhoz. Vegetáriánus lesz nem önszántából, hanem a viszonyok vaskényszerítése alatt. Csak az a szerencsése, hogy ez örökös 40 napi böjtje elviselésében kezére játsszik maga az éghajlat is, részint abban, hogy a növénykultúrának kedvez, részint pedig úgy, hogy bosszulódag lép föl az ellen, ki ott a rag-

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A zene és a zenészek Geniusa.

(Folytatott egy kisebb, a zene iránt érdeklődő körben.)

Midőn e tárgyról akarok csevegni, önkénytelenül eszembe jut Schiller, a ki a költőtől műveiben szellemet, a szobrásztól alkotásaiban élethűséget követelt és elismerte, hogy a lélekhez csak Polyhymnia tud szólni. Igaza volt, mert kétségtelen, hogy az ember kedélyére a zene igen nagy befolyású.

A dajka bölcső dala az eszmélni alig tudó gyermekeket édes álomba szenderíti; a ritmusos lyria dal belevési magát a szerelmes szívbe s a tiszta gyönyörű érzelmeivel tölti be az egész kebelt; a melábas hangfutatok hallatára beborul az ember kedélyvilága és édesen fájó érzelmeket ébreszt. És ki ne érezte volna, hogy a könnyű pajzánkodó zene, a bájos Terpsichore szolgálatába lépve, tánczra csábít, magával ragad, mint az ár elállhatatlanul és sodor sodor, míg a lélek életösszességét le nem csillapítja az emberi organiszus fáradtsága. A táncz zene hatása alatt a nehézkés test a zepherek szárnyain röpi s szép, nagyon szép, ha a grátiák gyöplőzik bájjosa, kellemes.

A zene tud lelkesíteni, mint a hogy szavak soha nem lelkesíthetnek s harcba, tűzbe viszik a férfit, feltehetően a veszélyt, s bátorságot adva a szívnek.

A zene fest, mint a legkiválóbb művészi eset s a képeletet irányítja feltételül. Sokszor hallatja velünk a lombos erdő susogását, a patak habjai lovasogását, hallatja a menydörgést, a czikázó villámot, zúgó vihart s a zepherek lágy fuvalatát. Olykor rémeket állít elénk, a mint kikélnek penészes sirnykjából, hallatja a foglyok láncosörrenését. Rajzol felkelő napot, holdvilágos csendes estét, sötét éjjelt, derűt, borút.

Elénk állítja a magascalot szerelmest keseregve szíve fájdalommal, elénk a kétségbe esett anyát, midőn örület lép meg haldokló gyermeke felett. Elénk varázsolja a tenger csörrenését, a tűzgyölköz röpülését, öldöklő esatát. Láttat velünk véres mezőt, csatásokat, hol hősök küzdöttek halálra az imádot hazáért.

Festi a bájos menyasszonyt, boldog vőlegényt fényes nászkiüvetével, s mesél mesél, regél regél, mond mondákat régi népről, víztárságról, dicsőségről.

Igen, mert a zene hangja az a csodás varázsadomány, melyet az istenek drága kincséket adtak az embernek, hogy szellem erejével bánáyszassa ki s dolgozza fel tetszése szerint.

Alkossa, fűzze össze, szedje szét úgy és akként, a mint a szív hurjaira vele hatni kíván. Az ember alkotó szelleme éppen a zene terén áll a természettel örök frigyben s alkot a természetből örök szépet, s midőn a zeneköltőnek művészs lelmácsolójává, érezzük — mint Goethe mondja —

hogy magasztossá s nemessé tesz mindent, a miről a zene hangján beszél.

De honnan e sokszor csodás szépségű ösztétele a hangoknak? Honnan azok a bájos formák, hangvegyületek? Honnan azok az édeskés harmóniák, a melyek a szívhez szólnak, oda röppennek az emberi ajkakra, feltehetően, hogy röhöz kötött teremtmények vagyunk?

A Genius, ez a szépséges vendég tesz látogatást a zeneköltőknél s erre sokszor nagyon is különös alkalmakat keres.

A Genius ezen visítjeiből akarok említeni egy párt.

Offenbach Jakab még nem volt híres azon operettjeiről, a melyek később bejárták a művelt világ azon szimpadiát, a hol a könnyű operett zene nagy tetszésre talált. Mint kiváló zenész sajtószertű, hogy a fagot és hárfát, mely az általa írott operettek hangszerelésében olyan kiváló szerepet játszik — voltak legkedvesebb hangszerai. Egy alkalommal kályhája előtt állt s a pattogó tűz sziporkáinak szemléletébe elmerülve bántult maga elő, majd pedig kedves hárfáját vette elő s elabrándozott. Nagy fekete kutyája lombán terült el a kályha előtt. Meg se mozdult kényelmes helyéről, mit is érdekelt volna azok a futamok, a melyeket gádzája a hárfán végig játszott. De valószínű, hogy nagyon is hosszúra nyultak Offenbach mester hárfá futamai, mert a kutya unalmának egy hatalmas ásitással adta kifejezést s félig telemelkedve lombán elnyújtózott.

Ki hinné, hogy a csintalan s szépséges Genius ép ekkor jelent meg, s kutya hosszú szőrében foglalt helyet.

Pedig úgy volt. Offenbach mester figyelmessé lett kutyájára. A kályhában pattogó tűz halványán megvilágította a kutya bodor szőrést s Offenbach képeletét az ott ülő Geniust felkeltözte. Igen. Offenbach kutyájának szőrében hanggyvonalakot vélt észrevenni s közte hangjegyeket. Örömeiben elkekte magától hártját s íróasztalához rohant. Bravó! megvan, gyönyörű tema! Mohón vette a papírra a feleslegzőt képelet alkotta hangjegyeket. Nem sokára elkészült az örök szépségű zenei idyll, melynek czime: „Varázshégedű”.

Az öreg Offenbach élte alkonyán sokszor, de igen sokszor elbeszélte művész-társaságban, hogy az ő Geniusa akkor, a midőn a Varázshégedűt írta, kutya hátán tett nála látogatást és valóban azok, a kik Offenbachot ismerték, azt mondják róla, hogy három dolgot volt a mit kiválóan szeretett s mindig magával vitt, bárholva utazott: a fagotját, hárfáját és kutyáját.

Az újabb operett-írók között egyiksem tánt fel oly gyorsan mint Planquet Róbert, a ki egy időben Párisban egy katonai zenekar armestere volt. Sok apró zeneművet játszották már a nélküli, hogy valami fel-tűnőbb sikert aratol volna. Nála is saját-zene látogatást tett a Genius. Egy kiváló családból származó fiatal katonatiszt temetésére kellett volna a zenekarnak is kivo-

dozó állapotok életmódját kívánja folytatni. Kénytelen Keletindianán lemondani az angol arról, hogy otthoni szokás szerint eledele trünyomóan hús legyen, nemcsak azért, mivelhogy keserves az állatkímélő hinduk közt peccenyéhez jutni, hanem mert egészségével játszik, ha nem épen életével az, ki a Hindosztanban honos és ott jogszerű természetes étkezésmódokhoz nem akar alkalmazkodni.

Gyümölcsről szólva, tágabb értelemben kell a fogalmat vennünk, mint a hogy a növénytan kikerekíti, mert a közélet gyümölcsnek számába veszi a diót, mandolát,ogyorót is, holott azok tulajdonképpen csak magvak, úgy hogy itt mindama növénytermékekről szólhatunk, a melyek természetes esemegül szolgálnak. Némely gyümölcsök a bennök főlhalmozott keményítő, mézga, olaj, cukor mellett még savakat is tartalmaznak, a melyek azok élvezetét nem épen teszik kellemessé; ennél fogva azt tüzte földadatúl a gyümölcsészet, hogy a savak rováására a cukortartalmat s a zamatot fejlesse a növénytermékekben és mondhatni, hogy ez évezredes törekvését meglepő siker koronázta. A nemesített gyümölcsök terjesztését a kereskedelem vette kezébe, minék folytán az embernek nemcsak táplálkozás lett kívánt Európában változatosabb, kellemesebb és talán egészségesebb is, de a mellett meglendültek egyes vidékek lakosságának anyagi viszonyai szintén.

Az ókor kiváltképpen honosított törekezt Ázsia gyümölcstermő fáit, mert azokban földrésznél kivált délen különben szegény. Eredetileg itt csak a mandala-fenyő (Pinia) honos; már éjszakai a madarcsesze, berkenye, naspolya, kökény, vadalma, vachorkörte,ogyoró; ezekhez még hozzá tevehjük az afonyát, mely minden nemesítés nélkül is kapós, éjszakai mértöldnyi területeket borít és szedése egész községeket lát el munkával. A földieper, málna, szederinda, som, piszke, ribiz má jobbadán kerti művelés alatt is állnak és tenyésztések Angliában emelkedett a tökély fokára.

Olajfa nélkül ma nem is birunk elképzelni délurópai tájat; pedig ez a fa, melynek gyümölcsmaradványait Santorin szigetén igen régi kor lávárát alatt is találják. Kr. e. előtt csak 600 évvel jött hajón görög települőkkel Itáliába. A szőlőt, mely a Földközítenger partjain tízezer borokat szolgáltat, a Kankazs déli lejtőjéről Thraézián keresztül vándorolt be; követte őt Örményországból a kajsi. Perzsiából az ősi barack. Kisázsából a pontusi Cerasus-ból érkezett a meggy, a dió, gesztenye és mandola. A datolya pálmát Pheniciában látták először a görögök, de az mint az arabok elmaradhatlan kísérője jutott a Pyrenaei félszigetre. Szaracen tengeri rablók közvetítésével pedig a Nizza és Genua közt terülő ünnepekre A selyemhernyót leveleikkel tápláló eperfák hazája a távol China, onnan a közepkor elején honosított meg Európában. A puskák gyümölcsei ellenben, a dinnye, uborka, tök, a szláv népek közvetítésével aránylag csak későn jutottak el Turkesztánból Nyugatra.

Olasz kertészekből tanulta beoltani a német a maga kökényeszerű szőlőjének damascus galyakkal, hogy az neki nemesebb gyümölcsöt érleljen; de már ez Északamerikában nem igen sikerült, mert az ottani éghajlat nem igen hordja tenyerén a szilvát, Európa ellenben sok idegen eredetű gyümölcsöt bir nemcsak meghonosítani, de tökéletesíteni is, és ez utóbbit inkább a közép századok em-

bere kezdte meg. Igy Nagy Károly császár idejében már erős lábra kapott a VIII. és IX. század érintkező éveiben a gyümölcstermelés Francia és Németországban. A XVI. század elején Agoston szász választó fejedelem szerzett e körül érdemet annak elrendelésével, hogy minden új házaspár 6 gyümölcs- és 6 tölgyfát iltessen és a fák meg sértőtől kézesonkítással büntette.

Ma a gyümölcstermelés eredményével az éjsz. szélesség 63-ik fokáig üzhető, de délre is meg vannak határai. Madeira szigetén például nem lesz tökéletes az alma és körte, megfásodik az ősi barack; előbb megéri a nagy hőség a gyümölcsöt, semmint benne a kelő cukortartalom kitejődnek. Hallatlan dolgokat beszélnek azonban Kalifornia gyümölcsészetéről; azt mondják ugyanis, hogy ott a körtefa 28 hónapos korában termésnek indul, emlegetnek 1 kilós almákat és 1 1/2 kilós körteket. Európában Anglia természet sok gyümölcsöt, így Rochesterben 1200 holdra rugó gyümölcsösökert van.

Európa szárazföldjén ebben elljár Franciaország. Ott középteremű éveken maggyümölcsből 65 millió frank érték kerül a piacra, esontgyümölcsből 21 millió frank érték. A friss és konzervált gyümölcs kivitele 28 millió frankra rüg. Az ősi barack termelés középpontja Montrenil, hol a kertek 12 millió darab gyümölcsöt szolgáltatnak; a kajsi barack-termesztés fókohelyei Lyon, Clermont, Avignon, de ott e gyümölcs inkább mint konzerv képez nagy értéket. A lyoni és bordeauxi konzervgyárak naponta 2—3 ezer kilogr. szilvát dolgoznak föl Páris és London számára; az ageni szilva kivitele 15 millió frankot képvisel, Lot és Garonne departament az ageni szilvából 25 millió frank értékűt termelnek.

A párisi piac évenként 15 millió kiló epreit fogyaszt, a málna Dijonban híres és 1/2 millió frank értékű; sőt még a cassis vagy fekete ribizke is szerepel, mint konzerv, holott nálunk senkinek néz rá. Veszélyben évenként 75—100 ezer frt értékű diót adnak el, leszámítva az olajnyevésére fölhasznált mennyiséget. Bas Grainsvandenban 1879-ben 2 1/2 millió frt értékűt adtak el, melyből az asztali vékony héjú 1750,000 frtot képvisel. Isére ben csaknem egvedilt a fa a dió, melyet utak segélyezésére használnak.

Örményországban sok kereskedő gazdagzik meg az aszalt gyümölcs szállításából. Igy küldöznek rozinát és egyéb aszalványt Aszterán és Asztrachanon keresztül Moszkvába. Egy láda rozina vagy egyéb aszalt gyümölcs 3 pud súly mellett Ardebilben közösen 15 rubel, a nishni nowgorodni vásáron átlag 18 rubel. Ardebilből évenként 80—100 ezer ládat exportálnak, mi legalább 1 1/2 millió rubelnyi forgalmat képvisel. Első kézből a legjobb aszalványt Maragában lehet kapni.

Moldvában az utat kétfélől terelhető gyümölcsfák, főképen meggy, agoda (eper), szilva, ceszenye és körtefák szegélyezik. Ez jobbadán Sturda herceg földbirtokos műve, ki szigorú parancsban adta ki ez előtt vagy 30 évvel, hogy minden gazda szántóföldének az országúra dülő oldalán gyümölcsfákat iltessen. A parancsnak annyival inkább volt fogatnata, mert ott minden csángómagyar szilvetett gyümölcskertész; falvák valóságos livádák (gyümölcsösök). A diót nagy előszeretettel iltetik, van is örömkö benne, mert e különben lassan növe fa itt az őstelevény földben buján tenyészik, úgy hogy a 30 éves ágaságos diót 60 évesnek néznők. Az öregek tisztá a fák

beoltása. Kajsi barackok úgy szólnak nincs, de annál több az ősi.

A legnagyobb gyümölcsösökert a világon Róbert Hudsonban, Kustry Newyork mellett; a Hudson folyó balpartján van hullámos tere. Van benne 24,000 almafa, 1700 körte, 4000 ceszenye, 500 barack, 200 szilva, 200 vadalma, 1600 szőlőtöke, 600 málnabokor és 200 gesztenyefa. Legjobban kifutná magát a Musa ensete tenyészése, ha a mérsékelt övi tájakon sikerülhetne. Ennek 1 m. hosszú torzánján 160—180 darab gyümölcs ül, mely ha megérett 30—40 kilogrammot nyom. Uj Granadában a hektáronkénti termés 22° C. átlagos hőmérséklet mellett 64,000 kilóra számítják, 24° C. mellett 150,000 kilóra, 26° C. évi átlagos hőmérséklet mellett 184,000-re. Többet terem 40—45 szörte, mint a burgonya és 135 szörte, mint a gabona.

Éjszakamerikában még a juhar is gyümölcsfa gyanánt szerepel, a mennyiben nedvől cukrot nyernek. Olyan fák szolgáltatták ezt, a melyek vastagsága alul legalább 1 lábnyi, az ilyenek adnak legtöbbet. Lyukat fúrnak 2 láb magasan a földből, bele nádat tesznek és föltöltik a kiömlő nedvet; ha elégséges mennyiségű jött össze, üstben forralják föl. Egy-egy fa 2—3 gallon nedvet ad, két hétig is eltart a csapolás, míg a fa megadja a magát és e művelet 15—20 éven át ismételtető. A megforralt cukorle sűrű lesz és megkristályosodik.

A narancs Keletásziából 1002-ben került Sziciliába, onnan elterjeszkedett Délurópa egyéb tájaira is, Spanyolországban a gabonaföldeket narancsfák szegélyezik s némely 16 éves fa 2000 db. gyümölcsöt is hord egyzserre. Fontos mellette a citrom. A mazsolaszőlő mintegy 160,000 hold területen áll művelés alatt a görög szigeteken, termése után az állam 1856-ban 144,000 frt kivitelé vámot vett be. A füge Tripoli némely vidékén nem esemege, hanem eledel a lakoságnak. Délurópa pedig nem egy helyt kenyérpótlék a gesztenye.

Hanusz István.

A „Felolvasó Társaság”-ból.

A „Felolvasó Társaság” f. hó 18-án tartotta első felolvasó estélyét, melyre a kedvezőtlen idő dacára szép közönség jelent meg. Első előadó volt: dr. Beliczay Jónás jogakadémiai tanár, ki a „czimerekről” tartott igen érdekes, sok tanulmánnyal és vonzó stílusban írt heraldikai előadást, mely azóta egyik tekintélyes napilap tárczájában már meg is jelent. Ez érdekes felolvasást igen rövid vázlatban következőleg foglalhatjuk össze: „A czimerek eredetéről név a heraldikusok két tönözet körül csoportosulnak: némelyek azt tartják, hogy a czimere már az ókorban szokásban voltak, mások ellenben azt vallják, hogy a czimerek a középkorban, a keresztes hadjáratok idejében keletkeztek. E kérdés eldöntése végett tisztába kell jönnünk a következő kérdésekkel: 1. Mit tekinthetünk és tarthatunk czimernek? 2. Mi a czimer rendeltetése.

A mi az első kérdést illeti, czimernek tekinthetjük mindazon jelvényeket, a melyek egyes, vagy bizonyos számú egyének felismerésére szolgálnak s czimerré éppen az által válnak, hogy e végből ott, a hol szükségnek láttatnak, használatnak; a második kérdés illetőleg pedig kétségtelen, hogy a czimereket mindenkor és mindenhol egyének, vagy egyivé tartozó testületek felismerésére használták és alkalmazták. A czimerek első nyomai már az ókorban találhatók, mint ezt a reánk maradt érmék és egyéb emlékek bizonyítják. Ennek következtében a középkori tarka-barka czimerek, különféle változataikkal nem tekinthetők új találmánynak, hanem csak az ókori czimerek átalakulásának. Az ókorban Athen czimere volt Minerva, Rómáé Róma, a sas, a Romulust és Remust szoptató farkas. E jelvényeket mindenki megértette, habár írás nem is volt rajtuk, éppen úgy, mint Krisztust és a Boldogasszonyt mindenki felismeri, habár egy betű sem állt a tük. Később az egyes emberek is érezték egyéniségük jelvénye feltüntetésének szükségét — tették ezt először írásban, de miután ez hamisítható volt, azért a pecsétekhez és a gyűrűkhöz fordultak, melyekbe az illetők nevei, vagy czimereikül választott jelvényei voltak belevésve. Ezeket használták az okiratok kiállításánál a névalírás mellett. A középkorban a czimer fogalmát a pajzs és sisak jelvényeivel köttették össze. A színeknek a czimerekbe való felvétele a zászlók használatára vezetett. Ilyen zászlót legelőször Nagy Konstantin császár használt. A színeket a szükség szerint kombinálták; azonban a zászlókon főleg a jelvényeket, a czimereken pedig a színeket alkalmazták. Az egyénekhez hasonlóan jártak el a megyék, városok, községek, melyek választásuk szerint állapították meg czimereiket és pecséteiket vagy azon szent alakjával, kinek nevével templomukat nevezték el, vagy pedig foglalkozásuk után ekét, kalászt, fűrt, vagy valamely hasznos ál-

latot véve fel a czimerbe. Igy Keeskmét városa legelőször pecsétyében elpusztult temploma védszentjének, szent Miklósnak képe látható, de már ott van a keeskefej is, de a két századdal később kelt pecsétekről a szent képe már egészen hiányzik, ellenben a keeskefej teljes alakjában látható. Nálunk legalább a czimer maga még nem nemesített, s viszont a nemesség nem függött a czimertől; azért lehetett épp úgy a polgárnak, mint más nem nemesnek és parasztnak is czimere. A czimerek megbírálásánál, a pajzs, a sisak és a sisakdísz vendők kíválóan figyelembe.

Dr. Beliczay Jónás után: Nagy Ferencz, reft. főgimnáziumi tanár lépett a felolvasó estélyhez és a „Nőemancipáció” kérdését tárgyalta.

Felolvasásának lényege rövid kivonatosan a következő: A társadalom alapja a család lévén, maga a társadalom is olyan, milyen a család. A sociologia, ez új tudomány, hivatva van a modern társadalom sok problémáinak megfejtésére; ezek közé tartozik a nőemancipáció kérdése is. Vannak olyan sokan, kik e kérdést nem ismerik és nem akarják ismerni éppen úgy, mint az régi tanító, ki arra a kérdésre, hogy hány világrész van, azt felelte, hogy mig ő él, mindig azt fogja tanítani, hogy csak négy van, mert hát az ötödik sehogyan sem akart férni a fejébe. Az ókorban a nők függetlenségét élveztek, szavuk volt a törzs tanácsában. Helyzetük azonban később súlydult, — a nő rabzsolva lett — a nő rablásra után jött a vásár, — a férj megvette a nőt. Igy jött létre a nők modern helyzete, melynek hajnala a homeri idők homályában dereng, bevégzett jellege pedig a római familiában jutott érvényre és ezen állapot tart meg most is. A 18. század vetette el a modern eszmék magvait és ekkor tiúnt fel a nők helyzetében a kirívó elpent a század „igazságosság, egyenlőség, szabadság” jelíveivel szemben. A nők emancipációjának kérdésével legelőször eredménytel foglalkozott George Sand és Mill Stuart. Nálunk, ily földművelő országban, ez a kérdés nem igen került színyegyre; azért egy ideig még nyugodtak lehetünk miatta, ha csak a szomszédtól különben nem kérjük. A felolvasó határozott állást foglal a nők mellett; megozálja az emancipáció ellenségeinek érveit és egyenlőséget követ a nőknek a férfakkal. Hiszi, hogy ez mielőbb bekövetkezik, látja a derengő fényt, mely az eddigi homályt szétoszlatja. Az érdekes felolvasás részletesebb ismertetésébe azért nem bocsátokunk, mert azt lapunk legközelebbi számában egész terjedelmében közölni fogjuk.

Színház, művészet.

A mult szombati felolvasás után nagy-számú társaság gyűlt a Beretvársz-álló éttermeibe, melyek ez alkalomra egészen megteltek. A keeskméti műkedvelői zenekar ugyanis szeretetreméltó kézséggel engedett ama kérelemnek, hogy magát hallatassa és szébbnél szebb darabokat játszott az egész hosszú estély folytán. A tapsok minden egyes mű után zajosabban ismétlődtek, s növekedett a kedv olyannyira, hogy midőn éjjel táján Balogh is rákezdte, tánczra perdült volna az egész társaság, ha a szép-nem teljesen nem hiányzott volna. A derek műkedvelők bizonyára elismerést érdemelnek fáradságukért és örvendetes dolog, hogy feltejják hivatásukat. Azt mondjuk a tapasztaltak után, hogy ha nem léteznék e társaság, úgy meg kellene teremteni. A helyiség elég tágasnak bizonyult, csak a füst lett volna csekébb benné.

A tavaszi képkiallítás, melyet régi és modern képekből rendezek Budapesten, egyikét fogja nyújtani az ilyenműgérdekesebb látványoknak. A családi képtárak, melyek alkalom képviselve lesznek, ily mintegy közkincsé válnak, mivel a fényképezési bizonyára szorgalommal fogják gyakorolni közteljeségüket és lefénképeznek minden festményt. Koburg Fülöp herceg nemcsak budapesti, hanem a bécsi palotájában lévő képeket is telajánlotta a társaságnak. Végre legjobban ő felsége a király is megadta az engedélyt, hogy a királyi várkastély képeit is igénybe vehessék.

Ripre csak nincs szerencse. Szombaton ismét elmaradt, pedig nem is volt bál, mi a közönségünknek visszatartotta volna. Bizonyos tehát, hogy a darab vagy operette volna az okozója a most már harmadszor való elmaradásnak. A közönség, mivel hogy zenekar nincs, nem akar operette-t oly gyarló szerzsmű mellett végig hallgatni. Meggyőződésünk, hogy ha kedden Lili-omfi el nem maradt volna, és így a váltott jegyek csőtörtőkre érvényesek nem lettek volna, ekkor sem lett volna közönség. Igy is csak kevés volt. Tehát a mult heten kétszer maradt el az előadás, pedig a keddi Mátyásinak lett volna „jutalomjátéka”. Vasárnap jó télház mellett került színpad az

nálni. Az idő elérkezett. Mindenki ott volt, csak a karmester Planquett Róbert nem. Egy ideig várták, nem jött és így a zenekar a tulajdonképeni karmester vezénylete nélkül volt kénytelen működni. Az ezredet méreg fogta el s a temetési szertartás után rögtön érte küldött.

Remegve jelent meg Planquett az ezredes előtt.

— Miért maradt el a temetésről? — kérde az ezredes.

Planquett nem tudott szólni félelme s zavarában. Nagy sokára aztán így szólt az ezredeshez. „Bocsánat nem jöhöttem... vendégem volt”.

— Miféle vendége? — kiáltá az ezredes haraggal.

— Geniusom látogatott meg és én nem tudtam meneküdni!

Az ezredes érdeklődni kezdett, mire Planquett következő történetét beszélte el.

Közvetlen a temetés előtt lakosomra mentem átöltözökös végett, a mikor nagy meglepetésemre szolgalmat felforgatót mindent tisztogató őrügye alatt. Varkardok, puskák, vállrojtók hevertek keresztül kassza a padlón. Én épen elmélyedve voltam egy induló themájában, a mikor észrevettem, hogy nini a kardok és puskák mint hanggyövyonalak feküsznek előttem, a vállrojtók pedig mint hanggyövyonalak feküsznek közöttük. Gyorsan papirt vettem elő s feljegyeztem a hangokat, aztán önkénytelenül

a zongora mellé iltém s a zongorából a feljegyzett hangjegyek alapján gyönyörű melódiát csaltam ki. Geniusom megjelent s meglátja ezredes ír oly csodálatosan szép dallamot ajándékozott nekem, mely elefedtet velem köteleiségetem.

Az ezredes eljátszatta Planquettel a melódiát s annyira megtetszett neki, hogy maga biztatta Planquettet arra, hogy írjon operettet s használja fel benne e gyönyörű dallamot s még szöveg után is maga az ezredes járt.

Igy született meg a Kornevilli haragok operette, melynek ily című melódiája „Szálj kis madárka” volt az a dallam, mely az ezredes tetsését megnyerte.

Planquett Róbertnek a Genius szolgálja ügytelenségében jelent meg.

Ez eseteknél a Genius megjelenése érezhető, de ez a legtrikább esetek közé tartozik, mert az legtöbbször rejtélyes, mondhatni titokzatos. Hiszen Schiller is azt mondja:

Hogyan és mialtal tudjuk, hogy van Genius? hát honnan tudjuk, hogy a végtelen mindenségben van teremő. Tiszta az aether, s szemmel látható a mindenség, az emberi értelem előtt mégis örök rejtély marad.

Én azonban azt kívánom, hogy a művésztársaság tagjainál minél sürűbben tegyen látogatást a széleslégy Genius, hogy alkothassanak szépet mindnyájunk örömére.

Dr. T. P.

Igmándi kis pap. Az előadás meglehetősen volt, főleg az első felvonás, de aztán mindinkább gyengült, bár a végén is elég türethető volt még.

Csütörtökön végre oly régóta ismét operette került a közönség elé és pedig a kedves zenéjű és érdekes meséjű Koldus-deák. Elismerés illeti meg Róth Lajos zenei tanárt, ki a karnagyit tisztet nagy buzgalommal igyekezett megoldani és a mennyire a kezét alá került zongora megengedte — a zenekar hiányát elegendettni. Az előadás általában jól sikerült és az a gyér közönség, mely azt végig hallgatta, többszörös tapsokban adott vezetésének kifejezését és bizonyára elgúlnit is távozott a színházból. Valóban kár, hogy oly kevesen voltak és így nem lehetetlen, hogy L. Perczel Marinak angyali siker tekintetében nem volt ezei jutalomjátéka egyértékű Mátysfiával. Vizsgáltja őt az erkölcsi siker. O Laurát és Lórándi a ozmiszerepet izléssel énekeltek. Mocsári Irénnek (Palmatica grófné) több batorságot ajánlunk, a mi különben idővel meg fog jönni. Geröfnyé az éhes kis Broniszlavá tetszésel énekelte. Kiemeljük még Komlóssy Ollendortját, bár szerepe, mondjuk több — nyereséget megengedett volna, természetesen nem az izlés rovására és végre Mátray Janiczkyját. A karok gyengék voltak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „Felolvasó Társaság” a „működő zenekar”-ral együtt sikerült bankettet rendezett a mult szombaton a Beretvásvendéglőben, melyen mintegy hetvenen vettek részt. Kezdetül a zenekar eljátszotta ifj. Baktay Mihály indulóját, melyet a „működő zenekar” számára írt és „Pompey romjai”-t. nyitányt, mindkettőt oly sikerrel előadással s annyi animóval, hogy a vacsorára várakozó hallgatóság ennek hatása alatt már eleve is vidám hangulatra villanyszerződött. Megkezdődött a vacsorázás, természetesen megindultak a tósztok is. Az első pohárköszöntőt a „Felolvasó Társaság” elnöke, Dr. Tassy Pál mondotta az úri banda, a dalárda és a „Felolvasó Társaság”-tagjaira, mint a kik hivatalos vannak a kecskeméti társas életté fölleveleítésére. A mint ezt tették eddig is; eltette egyszerűsége mind a város közönségét. Utána Dékány István jogtanár a nap hőseire: Dr. Beliczay és Nagy Ferenc felolvasókra írtette pohárát; Hanusz István igazgató a felolvasók női közönségét ellette, dr. Beliczay Jónás pedig azon szép óhaját adott kifejezését, hogy a felolvasók társasága mielőbb állandósuljon egy szervezett közművelődési körre. A további tósztoknak elejét vette az „úri banda”, melynek tagjai, miután eléggé kielegítették étel és ital iránt nyílvánuló vágyaikat, még néhány darabbal élesztették általános jókedvét, míg meg a helyt átengedték az időközben megérkező Bandinak. A mindvégig derült hangulathat mulatozó társaság csak éjfélt után jóval oszlott szét. Ugy értesülünk, hogy a felolvasók végén a társaság még egy bankettet rendez és pedig úgy mint a mult évben, t. i. a „működő zenekar” és a dalárda társaságában.

— A város f. évi költségeloirányzatát megerősítő belügyminiszeri rendelet a napokban érkezett le a város közönségéhez. Ezen rendeletben kapcsolatosan élesen kikel a belügyminiszer a városnál alkalmazásban lévő kettős könyvvitel ellen, mely komplikált-ságánál fogva nem egykönnyen ellenőrizhető; már pedig a városnál a könyvelésnek olyannak kell lenni, hogy abból a város gazdálkodásának menetét a nemszakértő is könnyen megismerhesse s így módon az ellenőrzés gyakorlása tetemesen megkönnyítve legyen. Ezen előnyt az egyszerű könyvvitel üléli föl, s ennek előzésességét azon városok is — mint Szeged, Szabadka — hol eddig a kettős könyvvitelt nyert alkalmazást, telismerték, s az egyszerű könyvvitelt rendszeresítették. Ennélfogva a belügyminiszer nemcsak ajánlja, hanem egyenesen meghagyja a város közönségének, hogy a kettős könyvviteli mód, mely aggályokra szolgáltatott alkalmat, mielőbb kiküszöböltesse úgy, hogy a jövő év elején már az egyszerű könyvvitel szabályai szerint könyveltessék a város követelesei és tartozásai. Ezen rendelt a pénzügyi bizottságban legközelebb tárgyalás alá kerül, addig is ajánljuk a belügyminiszer fenti indokait a pénzügyi bizottság figyelmébe.

— Halálózás. Mely részvételt vettük a következő gyászlapot: „Kovács József kir. törvényszéki bíró és neje Csemicze Csemiczky Mária és gyermekeik: Kovács István és neje Gyenes Vilma s ezek gyermekei: Vilma és Margit, Kovács Mária és férje Pacsu Mihály, Kovács György és Kovács Vilma — szomorodott szívvel jelentik szeretett anyja, napa, nagyanyjuk és szépanyjuk Ns. Kovács Dánielné sz. Zámory Annának élte 96-ik évében f. hó 18-án délután 2 órakor végegyengülésben, a végszentségeknek aj-

tatos felvétele után történt gyászos kimutatást. Hült tetemei f. hó 20-án délelőtt 11 órakor fognak Csongrádi n. u. 101. sz. lakásáról a róm. cath. szertartás szerint a Szent-háromszágról cizmetelt temetőben örök nyugalomba tetetni; — az engesztelő szent miséidőszak pedig folyó hó 21-én d. e. 10 órakor fog a Szent Ferenczrendiek templomában megtartatni”. Az elhunyt temetése a család rokoni, ismerősei és a közönség nagy részével mellett ment végbe. Áldás és béke lengjen porai felett!

— A római kath. egyháztanács f. hó 19-én Zimay Károly főgondnok elnöklete alatt ült tartott. A tárgyalás és elintézés alá került tárgyak közül a következőket ismertetjük olvasóinkkal: H. Nagy Mihály egyházi adóvéghajtó az egyháztanács előtt a hivatali esküt letette. Főgondnok bejelentévé, hogy a mult évi számadás összeállított és a f. évi egyházi adó kivettette, ezek felülvizsgálására a főgondnok elnöklete alatt Dömötör Károly és Csulyok Béla egyháztanácsok kiküldettek a véleményes jelentés beérkezése utasítottak. Az egyház épületeinek tüzikár ellen való biztosítása tárgyában Horváth Béla indítványára elrendeltette, hogy az összes épületek egy biztosító társaságnál biztosítsanak, mert a tömeges biztosításnál a biztosító-társaságok tetemes leengedésben részesítik a biztosító feleket, mint ez legközelebb a város épületei biztosításánál is történt. Ugyanezért a gondnokság oda utasította, hogy több biztosító-társaság által tetszen ajánlatot, s a legkedvezőbb ajánlat fog a biztosításnál irányadón szolgálni. — Minthogy a régebbi egyházi adótartozások behajtását gátolja azon körülmény, hogy a könyvek a Lukács-Pulai-féle sikkszítés miatt megindított bünyűj irataival együtt a Kuriára felterjesztettek, a bünyűj soronkívül leendő elintézés megürgettetni rendeltette. — Legfontosabb tárgyat képezte ezen ülésnek a gimnáziumnál építendő tornacsarnok iránt megindított tárgyalás. Ugyanis a vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényben gyökerező jogánál fogva kétszeri megintést alkalmazott oly fenyegetéssel, hogy ha a tornacsarnok felállítására nélkül a harmadik megintést is bevérná az igazgatóság és egyháztanács, kénytelen volna a gimnáziumtól a nyilvánosság jellegét megvonni. E kérdés elől tehát kitérni nem lehet. A tervezet szerint a kegyesrendház rendkormány a téli tornacsarnok és nyári tornahelyiség részére a megfelelő nagyságú telket a piaristához kertjéből átengedte. Bemutatottt Raucher Miksa által készített tervrajz és építési költségvetés, a mely szerint 9824 frt 15 krba kerül a kérdéses építkezés. A terv és költségvetés Belák János városi főmérnök által átvizsgáltatván, némely kisebb jelentőségű módosítások és megtakarításokkal elfogadhatónak véleményezte. Majd az építkezési szakbizottság a tervet felülvizsgálván, azt a tanács elé pártolólag beértesztette. A tanács ezen vélemények alapján a tervet szintén elfogadta és végleges megerősítés végett a miniszteriumhoz felterjesztini rendelte. Egyidejűleg Belák János mérnök részére fára dozásai elismerésül 2 db. arany tiszteletdíjat állapított meg. A gondnokság pedig oda utasította, hogy az építkezést előirányzott költségei fedezésére 10,000 frt kölcsönt a lehető legelőnyösebb feltételek alatt szerzen, s előre is kimondatt, hogy a felveendő kölcsön után 6% kamatnál magasabbat nem hajlandó az egyház fizetni. Milyet a terv a kormány által megerősítették, az építkezésre az árlejtés közzé tetették.

— Jutalomdíjak. Csütörtökön, márczius hó 1-én lesz Geröfnyé Ilka. operette primadonnának és népszínműnékesnőnk jutalmajátéka. Szinre kerül Klárné Angyal Ilka legújabb népszínműve „Ne vigy a kísértetbe”, mely a budapesti népszínműben is a legnagyobb tetszésben részesült. A kiváló művésznő jutalmajátékára felhívjuk a t. közönség figyelmét és ajánljuk öt kegyes pártfogásába.

— Halálózás. A következő gyászlapot vettük: „Dömötör Kálmán, Pátkay József és neje Dankó Zsuzsanna, Dömötör Károly és neje Kun Mária, Pátkay József, Erzsébet, Judith, Krisztina, Lidia és Lajos, — szomorodott szívvel jelentik a felejtethlen hű nő, leány, meny- és testvérné Dömötör Kálmánné szül. Pátkay Juliánának folyó évi Február hó 23-án délelőtti 10 órakor, élte 24-ik, boldog házassága 2-ik évében, három havi súlyos betegség után történt elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 24-én délután 4 órakor fognak a reform. egyház gyászszertartása szerint VI-ik tized 15. sz. alatti háztól a budai-út melletti temetőben örök nyugalomba tetetni. Béke lengjen az elhunyt kedves emléknél!”

— Tornacsarnok. Őszintén gratulálhatunk a róm. kath. egyháztanácsnak azon alkalmából, hogy f. é. február hó 19-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy az általa

subvenzionált k. r. főgimnázium ifjúsága részére nevezett intézetnek a rendkormány által felajánlott belső udvarán még ez év tavaszán tizezer frt előirányzattal tornacsarnokot épített. Ezen elhatározásának a róm. kath. egyháztanács ismételten jelét adta nemcsak áldozatközlésének, hanem lelkiismeretes gondoskodásának is, mert még a tornázás ellenségei sem vitathatják el azon közmondás igazságát, hogy „ép testben ép a lélek”. Eppen a rendszeres testgyakorlás pedig az, a mi a testfejlődést fokozza; erre pedig a mostani szellemi túlerhelés mellett az ifjúságnak nagy szüksége van, mert csakis egészséges és edzett testtől lehet várni szellemet és kitartó munkásságot; csakis a testgyakorlás az, a mi a test és a lélek tehetségeit összehangozza tudja hozni. Az egyháztanács a nagyhorderejű intézkedését arról is inkább üdvözölhetjük, mert ezzel nemcsak sok felekezeti és városi, de sőt állami iskolát is melegeztet. Adja Isten, hogy serdülő ifjúságunk, a jövő nemzedék testi és lelki épségének edzésére a tornacsarnok alapköve minél előbb letétesse, hogy az minél hamarabb legyen a haza jövő olozlapjának használatára e jelszavával átadva: tartaskod meg és fejlesszeted e hármas egységet „épség, erő, egyetértés!”. De ha már lesz tornacsarnok, ne vegye a tek. egyháztanács rossz néven, ha azt mondjuk, hogy legyen ott rendszeres oktatás is. Nem akarunk szemrehányást tenni, de tekintve a célt és a tornaoktatás nagy felelősségét: kénytelenek vagyunk kimondani, hogy az eddigi tornaoktatás pedagógiai szempontból nem volt kielégítő. Hogy miért? röviden elmondjuk. Eddig csakis osztályösszevonással történt az oktatás, és így ugyanazon órában 60—80 ifjú tornaoktat. Eltekintve a szabad és rendgyakorlatoktól — ilyen nagy létszám mellett a szertornázás, mire a legfőbb súly fektetendő, csakis csapatokban eszközölhető. de ekkor a csapatok egyidejűleg nem állhatnak a tornatanító felügyelete alatt, — következésképpen az nem vállalhat felelősséget a netalán bekövetkező szerencsétlenségekre. Még középiskolákban, — az alsóbb osztályokban feltétlenül, — az osztálytornázási módszer alkalmazandó, de ez az említt osztályösszevonásokkal a nagy létszám miatt a növekedés elkerülhetetlen folyóján, mivel egy óra alatt egy egy növendék legfeljebb négyszer juthat a szerhez, szintén nem eszközölhető. E bajokon a törvény által előírt szabályzat érvényesítése segíthet, t. i. minden osztály növendékét kapják meg külön-külön a heti 2 tornaórát. Különböző bizzuk rá a baj orvoslását a tek. egyháztanács és a főtiszt. tanárikar bölcs belátására. (Beküldetett.)

— A Nagy-Körösi Kaszinó f. hó 26-án tartja jubileumát. Ezen ünnepelessé alkalomból a kaszinó-testület díszközgyűlést tart, melyben Molnár Gedeon főjegyző a kaszinónak ötven évi történetét fogja ismertetni. Esti 8 órakor a városi nagy vendéglő díszteremben bankett, utána pedig táncmulatság lesz, mely iránt N.-Körösi általános az érdeklődés és így az ünnepély igen látogatottan igérkezik. Fogadják a szomszéd város Kaszinótestülete jubileuma alkalmából a legszíntébb üdvözlőlevelüket és szerencskívánatainkat!

— Halálózás. Dr. Falta László kerületi orvos és családját súlyos vesztéséget érte kis leánykájuk, az 1 évét és 8 hónapot élt Margitkának elhalálozása által. A kis halott temetése f. hó 25-én volt. Áldás lengjen a korán elhunyt emléke felett.

— Az Ipartestület f. hó 28-án választja meg jegyzőjét és aljegyzőjét. Pályázó, épügy, mint más állások betöltésénél, itt is van bőven. A tollforgatás „mestersége”-esábit, hatalmas vonzerővel bír. Mesterséget lett már ebből is, hasznot hajtó foglalkozás, s mint ilyen alkalmas eszköze az anyagi érdekek, szóval jó eszköz, mert célhoz vezet. Rajta tehát, küzdeni kell, hogy oly nevek kerüljenek ki győzedelmesen a választási urnából, a melyeknél nem az egyéni érdek az elsőrendű kérdés, nem az a cél, hogy az illető önmagán segítsen, hanem hogy emellett az ipartestület érdekeit szolgálja képességgel is bírjon. A választási küzdelem már előre vette árnyékát, a reklám talragasok alakjában kísért a választók között, Baán János, Vida József és Somogyi János pályázók nevei hangzanak legjobban.

— A „Felolvasó Társaság” márczius hó 3-án, azaz a jövő szombaton a kollegiumban tartandó felolvasásaira felhívjuk a t. közönség figyelmét. Felolvasni fognak: Molnár László, ref. főgimn. tanár, „Az 1887-iki kínai árvízről” és Habina János, főreáliskolai tanár „A föld hármas osztásáról”. (Monroe elvének általánosítása etnografiai és politikai szempontból.) Az előadások pontban 4 1/2 órakor kezdődnek.

— Mulatság. A kereskedői kaszinó könyvtár-alapja javára márczius 3-án táncmulatságot rendez. A mint hírlik, a fiatal-

ság mulattató kotlioniann akarja meglepni a közönséget.

— A „Földrajzi közlemények”-ben Ballagi Aladár a moldva-oláhországi misszió-ról értekezve, kiemeli, hogy a különböző keresztény vallásfelekezetek mennyire simulnak ott egymás szertartásaihoz, hogy egymás mellett jó egyetértésben élhessenek; különösen dicserőleg emlíkezik meg Czelder Márton misszióráj, ki a kath. hitfelekezet egyházi fohászait sok tekintetben átvette, mert — mint Ballagi megjegyzi — a moldvai katolikusok különben nem is tartották volna a reformátusokat keresztény vallásfelekezetűeknek. Ezzel indokolja Ballagi Czelder Márton azon szokását, hogy „Czelder, mint református missionárius, Romániában vörös övet, reverendát, kollárét és keresztet hordott, a templomban megtérte a feszületet és gyertyákat gyújtottat”.

— Az Iparjegyesület f. hó 19-én tartotta meg évi rendes közgyűlést. — Az elnöki előterjesztés szerint az egyesület könyvtára ez idő szerint 1100 kötetet tevő 449 önálló műből áll. — Az év folyamán szaporodott a könyvtár 34 kötettel. — Az egyesületnek ez idő szerint van tiszteletbeli tagja 7, alapító tagja 4, rendes tagja 203. Az év folyamán különböző okokból megszűntek tagok lenni 12-en, felvételt mint új tag 28. A tagok összes száma 214. — A pénzügyi bizottság jelentése szerint az egyesület vagyonra az év folyamán 262 frt 36 krrel szaporodott s így összesen 13,541 frt 50 kr tesz. A választmányi tagok 1/2-ada kilépéven, a kilépett tagok újra megválasztattak.

— A „Czegledi Független Hírlap”-ban olvasható, hogy ott a Komjáthy-Verhovay ügy miatt annyira élére vannak állítva a pártviszályok, hogy a pártok koriteusai botlat leselkednek egymásra. Így a multkor Persay Ferenczet, a nevezett lap szerkesztőjét, lesték az „intelligencia köréből” néhányan — botokkal fellegyekezve, minek következtében Persay, a „Czegledi Független Hírlap” szerkesztője nappal is óriási fűtökösse jár. Hát ezek bizony szép állapotok! Ugy látszik, hogy a czeglediek csakugyan mindent elkövetnek, hogy országos hírnevet a jövőre is biztosítsák!

— Nyilvános számadás. A helybeli kereskedő ifjak egyesületé” által folyó hó 4-én tartott felolvasással egybekötött táncestélyi összes bevétele volt: 252 frt 66 kr. kiadás: 128 frt 99 kr., tiszta jövedelem 123 frt 67 kr. Felülizetni szívesek voltak: Adler Károly 10 frt, Alföldi Lajos 1 frt, Behr Mór 1 frt, Benedek Adolf 1 frt, B. J. 1 frt, Braun testvérek (Budapest) 1 frt, Bleyer László és Társa 1 frt, Brachfeld Vilmos 1 frt, Bachrach Károly 1 frt, Csillag Miksa 1 frt, Deutsch Adolf 1 frt, Dávid Bertalan 1 frt, Ernusz Miksa (Kécske) 1 frt, Fener Jakab 1 frt, Fuchs Mór 50 kr., Fispán Mór 1 frt, Goldberger Lipót 1 frt, Goldberger Ödön 1 frt, Gyulai Nándor 2 frt, Gallia E. 2 frt, Galandauer Adolf 1 frt, Gyenes S. és Fiai 5 frt, Gyenes Elek 1 frt, Granz Theofil 30 kr., Hacker Lajos 8 frt, Hacker Ferenc 1 frt, Kóhn Márton 1 frt, Kiss Ferenc 1 frt, Koháry Sándor 1 frt, Löwy Soma 2 frt, Löwy Ernő 1 frt, Matvasovszky Béla 1 frt, Metzger Béla 1 frt, Morgenstern L. (Bécs) 1 frt, Nagy Mihály 1 frt, N. N. és J. 1 frt, N. N. 10 kr., Pohlmann Kelemen huszárőrhadnagy 1 frt, Reinitz Kálmán 1 frt, Rohr és Bugarsky (Szeged) 2 frt, Reiner Károly 1 frt, ifj. Schwartz József 1 frt, Schönberger Géza 50 kr., Szilágyi Zsigmond 1 frt, Szilágyi Mór 1 frt, Scheiber József 2 frt, Stern Ignác (Budapest) 1 frt, Schmidt József 1 frt, Steiner Mihály 1 frt, Strasser Adolf 1 frt, Dr. Spieler Ignác 1 frt, Schwartz E. (Szeged) 1 frt, Schwimmer Zsigmond 1 frt, Vári Éde 1 frt, Werker Ignác 30 kr., W. H. 1 frt, Weisz Gyula 1 frt, Zilzer Lajos 1 frt. Fogadják a nemesszivi tehlifizetők, valamint Múth Testvérek és Rothfeld Ignác és Fia urak a székek díjmentes kölcsönadásáért a kereskedő ifjak egyesületének őszinte köszönetét.

— Az „Olvasókör”-be a mult évben járt hírlapok folyó hó 26-án vasárnap délután 4 órakor az Olvasókör külső helyiségében árverésen el fognak adatni.

— Megfagyás. Simon Péter, kecskeméti szül. cath. vall. 72 éves özv. napzsámós f. hó 20-án reggel 8 órakor, a 8-ik tized Trombita-úttal 13. sz. ház padlásán, — hol már több hó óta a háztulajdonos engedelméből hátt, — megfagyva találtatott.

— Öngyilkosság. Rusóczi Mihály nagy-szombati szül. cath. vall. 49 éves nős, pékmester, s 3 tized 120. sz. alatti lakásán öngyilkossági szándékból gyufaoladatot ivott és dacára az alkalmazott orvosi segítségnek, másnap délután 6 órakor elhalt. Hullája rendőrorvosilag a polgári kórháznál boncoltatott.

— Népmozgalmi statisztika. Városunkban a mult hetén született 55; ebből fű 32, leány 23. Meghalt 51; ebből férfi 25, nő 26.

ÜZLET.

Piaci árjegyzék.

Február hó 24.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Tiszta búza, Kétszer, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri kecskeméti mm., Kápos, Krumpj, Szenna, Szalma, Szalonna kg.

Sertésvásári jelentés

az első magyar sertésbuzáló és kölcsönfellegelő részvénytársulatnak.

Budapest-Kőbánya, február 24.

Heti átlagárak: magyar vál. árú 240-320 kg. nehéz 53 1/4-54 1/4 kr., 180-240 kg. nehéz 53-54 kr., öreg 300 kg. nehéz 51-52 kr.; vidéki sertés 50-52 kr. Transzítóban: szerbiai 49-51 kr., romániai 52-53 kr.

Előleg árak: Kukorica 5.90 kr., árpa 5.90 kr.

Helyi állomány: febr. 17. maradt 76,236 db.

Table with 2 columns: Item name and quantity. Includes items like Felhajtás: alvídékről kövér, sovány, Szerbiából, Romániából, M. államvasúttal kövér, Vidéki, Felvidékre, Bécsbe, Bécshelybe, Csehországba, Bodembach, Rutka, Oderbergen át, Délnémetországba, Olaszországba, Budapesti fogyasztás, Kültelki, Magyar Államvaspályán, Kőbányai szal., Marad állomány.

Felelős szerkesztő: HABINA JÁNOS.

NYILTTÉR.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legjobb asztali- és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögéssel, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Mattom Henrik, Karlsbad és Budapest.

Házassági ajánlat!

Ösém számára, ki Budapesten nagykereskedő a fővárosban, mint a vidéket mint előrendű ismeretes, ki vagyont saját maga szerelte, jelenleg 37 éves csinos küljével a 10 hónap óta özvegy, ezen úton övejtünk hiteztársat keresni. Kívántatik egy 24-35 év közti hölgy, legszívesebben vidéki. — minán boldogult neje is az volt — 25-30,000 ft-nyi hozománnyal, mely azonban nem okvetlen készpénzben kell hogy legyen, hanem fekvőjében is, azonkívül jó nevelés és háziasság, na gyermektelen özvegy is. Azon tisztelt hölgyek, kik egy boldog házasságot kívánnak, forduljanak teljes bizalommal nekünk, nekünk melléke mellett — melyet visszaküldöm Nagy bácsi' cím alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájához, Budapest, Dorottya-útcza 12. Titoktartás becselhető dolog a kívánatra azekkel én is szolgálak. 36 (3-2)

HIRDETÉSEK.

SERAIL CRÈME Reichert W.-tól Berlinben. Jótékonyan hat a bőrre és azt megszépíti, a redőket kisimítja, legbiztosabb szer arcvörösség, pattanások, szeplő, porszemek ellen és egy éj alatt SERAIL PUDER Reichert W.-tól Berlin, határozottan a létező leggyengébb és finomabb „arcpor” esteli és nappali használatra alkalmas és a bőrnek ifjú üdöséget és szépséget kölcsönöz. Mindig valódi Reichert Serail Crème Berlin, Reichert Serail Puder Berlin. Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, király-útcza 12. Kecskeméten: MOLNÁR JÁNOS gyógyszerésznél. 38 (12-1)

Tschinkel Valódi Tschinkel kávé (Takaré- és fügekávé stb.) A legjobb pótlék a magkávéhoz. Kellemes íz és nagy megtakarítás. 39 (10-1)

Arverési hirdetmény. 399. 1888. A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részről közhírré tette, hogy Schwarz Rozália végrehajtónak Garaczi Mária özv. Zsanna Mihályné végrehajtást szenvedő ellen 50 ft és illetve 200 ft toke és jár. iránt folyómatban lévő végrehajtási ügyben a kecskeméti 564. sz. tjkben 464. sz. a foglalt, a végrehajtást szenvedő névén álló szőlőbirtok tartozékaival 234 ft, és a kecskeméti 3403. számú tjkben 3749. sz. alatt foglalt a szintén végrehajtást szenvedő névén álló házbirtok tartozékaival 688 ft kiküldési árban, tekintve, hogy az 5007/885. számú végrehajtás felfüggetlési végzés alapján szolgáló fenytűggy a 966/87. sz. törvényszéki végzés és ehhez csatolt ítélet értelmében Schwarz Rozália fölmentesével végleg bebiztos nyert — az 1888. évi május hó 11-ik napján d. n. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános arverésben az egyidejűleg megállapított a 1000 ft-nyi árak alatt a telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskeméti város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladatul fog. Venni szándékozik tartoznak a kiküldési árul szolgáló becsár 10% át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez bántapénzül előre letenni. Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1888. február 2-án. Bogossz Endre, kir. törvényszéki bíró. 42 (1-1)

ÚJ VASKERESKEDÉS. Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben a bazárban egy vas-, szerszám-, konyhaberendezés- és festék-kereskedést a »Lakatosinasához« ezimezve nyitottam. Több évi tapasztalatom e téren arra indítottak, hogy üzletemet a jelenkor igényeihez képest felszerelhessem és az itteni n. é. közönség becses igényeit kielégíthessem. Dús raktárt tartok bútór-, épület- és szerszám-vasalásokban, bútortorfaragványok- és formirokban. Továbbá felhívom az igen t. tanuló ifjúság szives figyelmét lombfűrészseimre és minden hozzá tartozó alkatrészekre, melyeket gyári árban számítok. Magam a n. é. közönség pátfogásába állva, mely tisztelettel Gyulai Nándor. 40 (3-1)

Üzlet-eladás. Egy jó forgalomnak örvendő vegyes-kereskedés és egy pálinkaüzlet felszereléssel együtt kálvező feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést ad Hanover József tulajdonos. I. tized Nagy-burgá-útcza 75. sz. 32 (3-3)

Pénzintézetek és malmok részvényei eladását és vételét közvetiti alulirott. Jelenleg van eladó: 8 db József-gözmalmi részvény. Kerestetik vételre: 15 db Félégházi Keresk. és Népbanki., 2 „ Kecskeméti takarékpénztári., 10 „ Központi takarékpénztári., 3 „ Kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbanki., 5 „ Sertésbuzáló gözmalmi részvény. Kaphatók továbbá különféle sorsjegyek részletfizetésre. BLEYER ADOLF. II. tized, Szécsényi-útcza 2. sz. Ugyanitt kapható mindenféle sorsjegy részletfizetésre. 1 (27-5)

HÁZ eladó, esetleg bérebeadandó. Értekezni lehet özv. Keresztes Peregrinné tulajdonossal. Nagyvásári-útcza 200. sz. 41 (1-1)

3000 Hungária Drill sorvetőt szállított eddig KÜHN E. 25 (3-3) GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN. Főraktár: Budapest, VI. váci-körút. Leszállított árak. Utánzatoktól óvakodjunk! 1-2-3 barázdás VAS-EKÉK, Uj! Laake-féle KÉTBORONA, Thallmayer-féle A ranka-választó, „Acme“ amerikai borona, stb.

Lakás-bérbeadás. Kecskeméten VII. tized Csongrádi-nagy-útcza 1 ső sz. a házannál 3 útcza, 1 udvari szoba s konyha, északnyugati álló lakás f. évi május 1-sőtől több évre is bérebeadandó; értesítést ad ezen háznál lakó úszánt István úr. Levélbeli felakozódás hozzá Erzsébet-falvára intézendő. Szappanos László, ügyvéd. 43 (1-1)

Legjobb Dessert Kosztka Ede Valódi csak a védjeggyel ellátott. Kapható Kecskeméten: Wittmann Károly úrnál. Budapest, Váci-útcza 12.

VÉRSZEGÉNYEKNEK!! Vasas Pepton-conserv, VASAS PHOSPHOR-PASTILLA. Kapható gyógyszerárakban ES A FELTALÁLÓNÁL Hazslinszky Károly gyógyszerész, BUDAPEST, VIII. ker., Sándor-tér 3. szám. Kisérletezések kitűnő eredménnyel tettek dr. Bókay János, dr. Torday Ferencz egyet. m.-tanár úrakk által és több gyógyszerészekben, melyekről általánosan elismert bizonyítványok állítattak ki. Ezen gyógyszerek hivatalosan megvizsgáltattak és védjeggyel láttattak el. 34 (8-2)